

ВСТУП

ВИКРИВАЮЧИ ТАЄМНИЦЮ КАРМИ

Сталося так.

Одного дня Шанкаран Піллаї придбав собі човен — сорокафутову надрозкішну яхту — за десять мільйонів доларів. Він вирішив запросити свою новоспечену дружину-пуерторіканку в романтичний круїз океаном.

Та дорогою трапилося нещастя. Яхта вдарилась об скелю й пішла на дно.

Яхта затонула, але Шанкарану Піллаю та його дружині пощастило вибратись. Вони пливли, рятуючи своє життя, і зрештою дісталися до берегів поблизького острівця — позбавленого бодай якоїсь рослинності піщаного клаптика землі посеред океанічної безодні.

Шанкаран Піллаї і його дружина мали із собою декілька бляшанок консервів. Молодята розуміли, що цього вистачить лише на кілька днів. Становище їхнє було скрутним.

Незворушний Шанкаран Піллаї прибрав одну з асан, і його обличчя набуло безтурботно-одухотвореного виразу. Натомість молода була надзвичайно схвильована.

— Ми приречені! — ридала вона. — Тут немає жодної людини, жодної ознаки бодай якогось життя: ані тварин, ані рослин — нічого. Як ми будемо жити? Як будемо вибиратися звідси? Який жадливий кінець наших мрій про подружнє щастя! Який жадливий кінець нашого життя!

Шанкаран Піллаї продовжував незворушно виконувати асану.

Його дружина була геть спантеличена:

— Як ти можеш ось так сидіти? Хіба ти не розумієш, що ми приречені? Хіба не бачиш, що ми помremo?

Шанкаран Піллаї поглянув на неї спокійно й співчутливо.

— Моя люба, не горюй так, — мовив він. — Чого я не розповів тобі перед нашим весіллям, то це однієї своєї історії. Раніше, коли я навчався в Теннесі, я користувався студентською позикою. Після навчання я перебрався в Нью-Йорк, не повернувши тієї позики. За три місяці мене ввіймали кредитори.

Мені вдалось втекти від них, і я подався до Каліфорнії. Там я придбав собі автівку. А що купував її в кредит, то навіть вдовольнитись малою машиною? Тож я вирішив придбати «Роллс-Ройс», оздоблений щирим золотом, й узяв позику на два мільйони доларів для купівлі автомобіля. Далі я подумав, що жити в Каліфорнії мені буде важкувато, тож вивіз машину до Орегону.

Але кредитори переслідували мене й там. Після цього я взяв іпотечний кредит на п'ять мільйонів доларів. Опісля я потрапив до Мексики. Та кредитори вже через пів року подались за мною і туди.

А тоді, як ти знаєш, я одружився з тобою та купив у Техасі цю яхту за десять мільйонів доларів. І я все ще не сплатив перший внесок. Тож не хвилюйся. Будь спокійною. Не панікуй. Вони знайдуть нас. Вони завжди знаходять.

Віра Шанкарана Піллая в те, що його «знайдуть» (а якщо точніше: його усвідомлення того, що йому ніколи не уникнути кредиторів!), — феномен, відомий решті світу під певною назвою.

Карма.

Невідвортна основа наших життів. Механізм, який визначає, що нам не уникнути наслідків власних дій. Цикл, який, здається, безжалісно й невблаганно супроводжує нас, хай куди ми йдемо.

І хоча слово «карма» індійського походження, цей термін нині присутній майже в усіх словниках. Він є не лише у метафізичних фоліантах й академічних трактатах. Цей термін проник у лексикон усього світу, від езотеричного словника до словника попкультури.

То чому цей санскритський термін увійшов у всі мови світу? Чим пояснити його надзвичайну популярність, як пояснити те, що він пережив стільки століть?

Існує чимало способів зробити це. Але, мабуть, головне пояснення полягає в наступному: карма — єдина концепція у світі, яка торкається людської розгубленості перед лицем страждання. Це єдина логіка, яка пояснює нібито випадковий характер світу, в якому ми живемо.

Як іще нам розуміти всюдисущість людського болю? Як пояснювати жахи війни та смертельних хвороб, німу агонію на обличчях голодних дітей і забитих в'язнів? Нескінченний список жорстокості та конфліктів, які переживали люди, відколи ми себе пам'ятаємо?

І де брати відповіді на одвічні запитання?.. Чому з хоршими людьми трапляються жадливі речі? Чому доля так часто прихильна до тих, хто здається жорстоким, недобрим або відрізняється сумнівною моральністю? Чому життєві

обставини є такими випадковими та примхливими? Чому часом скидається на те, що Бог, якщо Він існує, грає зі світом в ігри? Чому всесвіт частенько ввижається ворожим, позбавленим законів і таким некерованим місцем?

Ймовірно, жодне інше слово не відповідає на ці збентежені людські «Чому?» так, як це робить слово «карма».

Або може зробити.

Надто довго це слово або гротескно спрощувалось, або без потреби містифікувалось. Настав час дослідити це поняття глибше. Настав час розшифрувати це надміру вживане, неправильно вживане, але таке необхідне слово в духовному словнику нашого світу. Час дослідити, як пов'язана карма з чи не найважливішими питаннями, які цікавлять людей: що є сенсом життя та насамперед тим, як жити це життя.

Сподіваюся, книга стане водночас і за дослідження, і за путівник, даючи читачеві ключі до розумного та радісного життя в цьому непростому світі. Книгу написано з метою повернути слову «карма» його первинний трансформаційний потенціал. Автор сподівається очистити це поняття від нашарованих непорозумінь та представити карму в усій її старовічній силі, з усім її нестримним резонансом.

У цій книзі я використовую низку сутр, які допоможуть зорієнтуватись у світі карми. *Сутра* дослівно означає «нитка». Ніхто не носить намисто задля нитки, але без нитки не буває намиста! В культурі йоги гуру традиційно пропонував своїм учням тонку нитку настанов, щоб визнавці зуміли прокласти шлях свого життя. Та ця книга — спроба надати читачам як настанови, так і детальне роз'яснення теми карми. Вона пропонує як дороговкази, так і загальну картину — інакше кажучи, сподіваюся, і нитку, і намисто.

Книга складається з трьох частин. Перша частина досліджує карму як першопричину вплутування у взаємозв'язки, друга досліджує можливості звільнення від такого вплутування, а третя містить відповіді на найпоширеніші запитання, пов'язані із цією темою.

У першій частині аналізую хитре плетиво кармічного механізму, який є набагато складнішим, ніж більшість людей може собі уявити. Друга частина ознайомить вас із поняттям карма-йоги — способами взаємодії з кармою, а також шляхами звільнення від неї. Ця частина має чітке прагматичне спрямування, проте йога не та наука, яку реально передати в усій її глибині через книгу. Щоб йога справді трансформувала вас, необхідні відданість і практика під керівництвом духовного вчителя. І все ж книга може надихнути та освітити потенційний шлях, і саме ці сподівання покладені в основу другого розділу.

Застереження: дедалі глибше занурюючись у цю книгу, ви натраплятимете на різні технічні терміни. Та нехай це вас не бентежить. Карма — це не поетична тема. Це складна сфера, яка містить в собі точні, навіть клінічно точні поняття та характерні для неї особливості. Проте карма не є і стерильною темою. Вона є основою людського існування, питанням життя й смерті. А в такому питанні не може бути нічого вузько академічного.

Декілька розділів першої та другої частин книги містять вставки, які називаються садханами. У перекладі із санскриту *садхана* означає «механізм» або «інструмент». Ці інструменти пропонують вам можливість застосувати на практиці певні ідеї, які ви знайдете у кожному розділі, та випробувати їх у лабораторії власного досвіду.

Третя частина присвячена запитанням. Це проникливі, щирі запитання. Запитання, які мені ставили під час програм

і розмов протягом трьох із половиною десятиліть. Питання, які виникають знову і знову просто тому, що людська цікавість щодо карми є постійною, завзятою та часто нагальною. Спонтелічення щодо цієї теми є щирим, прагнення ясності — таким же невідомим.

Можливо, деякі із цих запитань знайдуть відгук у вас в душі. Інші, можливо, прозвучать так, наче ви самі їх сформулювали. Лише декілька запитань із хтосна коли минулих часів були принципово новими. Контексти й деталі можуть змінюватись, та потреба осмислити світ болю та несправедливості залишається актуальною, й людська жага досягнути таємниці життя існуватиме до кінця часів.

Викриємо ж таємницю карми.

ЧАСТИНА ПЕРША

